

Eri Klas tõi tänavusele Birgittale flamencoballeti ja Mozarti kirjad

Ivo Karlep, 11. august 2016

<http://www.pealinn.ee/newset/eri-klas-toi-tanavusele-birgittale-flamencoballeti-ja-mozarti-kirjad-n174062>

Birgitta muudab Mozarti Reekviemi tänapäevast rääkivaks etenduseks, kus näitleja Uku Uusberg mängib fotokunstnikku ja ooperidiiva Heklen Lokuta tema õde ning kus loetakse helilooja kirju.

Festivali alapealkiri "Armastusega Eri Klasilt" on Tallinna filharmoonia poolne kummardus oma kauaaegsele kunstilisele juhile. Tänavune kava on viimane, mida muusikaasutus maestroga koos planeeris.

18. augustil ja 19. augustil kell 19 etenduva Mozarti Reekviemi ainetel loodud muusika- ja draamalavastuse "Reekviem... ja elu enne" seadis lavale belglane Joël Lauwers. Peategelast, kaasaegset fotokunstnikku, kehastab näitleja Uku Uusberg, kelle sõnul on see üleni muusikaline lavastus, mis koosneb Mozarti loomingust nii muusikas kui ka sõnas. "Mozart kirjutas oma elu jooksul umbes 1500 kirja, mille lavastaja on läbi töötanud ja teinud meie etenduse jaoks oma valiku," lisas ta. Reekviem on Mozarti viimane, ühtlasi lõpetamata teos. Saatuse tahtel jäi teose kavva võtmine Eri Klasi viimaseks otsuseks...

Festivali oma etendust iseloomustades ütles Tallinna Filharmoonia direktor Margit Tohver-Aints, et vaatamata surma ja leinaga seotud žanrile kiirgab reekviemi muusikast vastu helgust ja armastust.

"Kuuldavasti suri Mozart 35-aastaselt just seda teost luues, olles kirjutanud "Lacrimosa" kaheksa esimest takti ja peatudes sõnadel "see pisarate ja leina päev". Tema reekviem, see surnumissa iseendale, on müstilistest legendidest ümbritsetud teos. Ja just sellisena on ta inspireerinud ka paljusid teisi kunstiteoseid," rääkis Tohver-Aints.

Naljatlavad ja elulised läkitused

Eri Klasi õpilane, dirigent Mihhail Gertz, kes festivalil ka selle teose dirigendipuldis seisab, on maestro Eri Klasi soovitusel ühtlasi selle oratooriumiprojekti kunstiline juht. "Tema initsiatiivil kannavad Tallinna Kammerorkester, Latvija koor ja neli säravat solisti ette parima versiooni Mozarti reekviemist," rääkis Tohver Aints.

Lavastuse sõnaline osa, mis on loomulikult eestikeelne, koosneb eranditult Mozarti kirjadest – elulistest, argipäevastest, vahel naljatlavatest, vahel surmtõsisest kirjadest oma lähedastele. Meie solistidest teeb kaasa Estonia teatri metsosopran Helen Lokuta, kes on viimasel ajal elanud täielikult Mozarti tähe all. "Olen kaasa teinud ka enne ühel Birgitta festivali originaaletendusel mõned aastad tagasi, aga praegune projekt erineb tollest eelmisest päris palju," rääkis Lokuta.

"Tegemist on ju oratooriumiga, kus on nii sõnaline kui muusikaline osa. Sellist asja pole ma varem teinud ja minu jaoks on see väga põnev. Ma mängin peaosalise fotograafi õde. Huvitav on saada ka Mozarti elust teada palju uut. Olen ise otsinud veel lisaks, mis selle teema kohta on kirjatutanud, et mitte teha ainult oma osa, vaid elada ikka täielikult ja korralikult kõigesse sisse."

Lokutale meeldib uurida ajaloolisi sündmusi.

Heliloojate elulood on minu jaoks samuti väga köitvad," selgitas ta. "Ja lisaks muidugi Mozarti Reekviemi muusika. See on ka väga sügava vaimuliku sisuga. Seal on igavikulised mõtted. Inimese elu ja surm ning küsimus, mis saab inimesest peale tema surma. Kõik kokku on väga võimas etendus. Olen täiesti oma sõiduvees ja väga õnnelik, et dirigent ja lavastaja mulle seda osa pakkusid. Teised solistid on välismaalt, nendega on olnud tore koos tööd teha ning neid lähemalt tundma õppida," rääkis solist.

Mitu suurepärasest teatrit

Festivali avaõhtul 13. augustil kell 19 etendub Suurbritannia ooperitrupi The Black Cat Opera Company esituses Mozarti ooper *Così fan tutte*. Ingalste etenduse kujunduse on teinud aga Eesti kunstnik Lilja Blumnefeld, kes on võtnud arvesse ajaloolise Pirita kloostri miljööd. Etenduse muusikat teeb meie ERSO.

Päev hiljem ja taas kell 19 jõuab lavale Hispaania tantsutrupi Antonio Andrade Flamenco Company flamenko-ballett *Carmen by Bizet*. Tantsutrupp on muutnud tuntud ooperi Hispaaniale sobivaks flamencoetenduseks.

20. augustil etendub Valgevene Riikliku Ooperi- ja Balletiteatri esituses Tšaikovski lüüriline ooper Jevgeni Onegin. Festivali lõpetab 21. augustil kell 19 Sergei Prokofjevi ballett *Romeo ja Julia* Venemaa Jekaterinburgi ooperi- ja balletiteatrilt. "Prokofjevi balleti lavastaja on muide Eestis sündinud Vajtšeslav Samodurov," tutvustas Tohver-Aints Jekaterinburgi teatri lavastajat. "Ta on olnud esitantsija Londonis Govnet Gardenis ja nüüd on siis lavastaja, väga hinnatud ja tõusev tegija Venemaa kultuuritaevas. Selle etenduse sünd tänavu kevadel oli Venemaa kultuurielus suursündmus. See on väga ilus ja peenetundeline lavastus kaasaegsete nüanssidega."

Maitsata saab ka spetsiaalset Birgitta kooki

Festivali lava asub tänavu teisel pool ning kohvitada võib kaks korda suuremas telgis.

"Me oleme tänavu kõvasti pingutanud, et publikule oleks festival värskelt ega mõjuks tardununa," rääkis Tallinna filharmoonia juht Tohver-Aints. "Festivali lava on nüüd teisel pool kui eelmistel aastatel. See annab võimaluse publiku ja esinejate ala eraldada ning asi näeb rohkem teatri moodi välja ja publikul on nii viisis kindlasti mugavam, esinejatel samuti, sest nad ei pea enam rahva vahel lavale tungema."

Vabaõhufestivali muudab nauditavaks, kui saab üsna pikalt kestav etenduse vaheajal mõnusalt selga sirutada ja kohvikus head-paremat nautida. "Et melu ja mõnus olemine oleks maksimaalne, panustasime kõvasti kohvikutesse," lisas Tohver-Aints. "Uus partner on kohvik Mademoaselle ja sel nädalal saab nendes kohvikutes ka uut Birgitta kooki. Kohviku telk on kaks korda suurem kui eelmisel aastal. Me oleme mõelnud hea programmi kõrval ka selle, et publikul oleks meie juures hea ja mõnus olla."

Lähiriikide ainus rahvusvaheline muusikateatri festival "Armastusega Eri Klasilt" toimub Pirita kloostri varemete vahele ehitatud ooperimajas 13.–21. augustini. "Hispaanlaste Flamenko etendus on juba välja müüdud, aga teistele tükidele veel saab pileteid. Soovitan kiirustada," ütles Tohver-Aints.